

До вимірів плюралізму в ЄС також належить плюралізм ідеологічний: визнання та співіснування різних ідеологічних течій, політичних платформ, діяльності політичних партій на рівні Союзу та держав-членів; свобода та плюралізм засобів масової інформації, в Інтернеті.

З огляду на євроінтеграційні процеси та необхідність прийняття нового Суспільного договору – Конституції, що закріпила б у питоми українській конституційній традиції та термінології основні засади організації влади і суспільства в нашій державі у повоєнних реаліях і перспективах, з урахуванням європейського досвіду конституціоналізму, важливого значення набуває визначення такого принципу, як ідеологічний плюралізм (на відміну від «багатоманітності»).

Проте плюралізм не є абсолютним. Попри відмінності держав і націй ЄС – це заснована на спільних цінностях спільнота. Правовий порядок ЄС ґрунтується на балансі єдності й відмінностей. Плюралізм як цінність має свої межі там, де панують спільні для ЄС цінності – повага до людської гідності, свободи, демократії, рівності, толерантності, солідарності, верховенства права.

Такою межею в українському суспільстві є система цінностей, що втілені в українській національній ідеї, ментальних і світоглядних засадах національного буття, що визначають українську націю як спільноту вільних і відповідальних громадян незалежно від етнічних, расових, релігійних та інших ознак, що органічно поєднані з цінностями сучасних демократичних спільнот. Тому все, що суперечить цим ціннісним засадам, виявляється неприйнятним – ідеологічно, політично, юридично. Відтак плюралізм ставить певні рамки й межі, вихід за які має передбачати кримінальну відповідальність. В умовах воєнного часу така максима цілком виправдана й за умови законодавчого закріплення сприяла б дедалі більшій консолідації нації і суспільства, протидії ворожій пропаганді та надмірній толерантності щодо «іншої думки».

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ СТУДЕНТАМИ ДРУГОГО КУРСУ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИТЯЧОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ»

Любов Куторжевська,
кандидатка педагогічних наук,
доцентка, доцентка кафедри соціальної
роботи, реабілітації і повоєнної адаптації
ПНПУ імені В.Г. Короленка

Одним із напрямків діяльності соціального працівника, соціального педагога, вихователя, педагога-організатора є його робота з організації літнього відпочинку й оздоровлення дітей і молоді [2, с. 7]. Проблема діяльності літніх таборів, дитячих клубів за місцем проживання, позашкільних закладів постійно приділяється належна увага [1, с. 121]. У виховному процесі літнього оздоровчого табору беруть участь як професійні педагоги, так і представники інтелігенції, робітників, студентів... [1, с. 123]. Літня соціально-педагогічна практика студентів, як і будь-який вид діяльності, має свої особливості: майбутні фахівці працюють з представниками різних вікових періодів, з дітьми різного соціального досвіду. Тому практика покликана створити реальні умови для формування в студентів професійних педагогічних умінь з організації виховної роботи з дітьми та молоддю в умовах відпочинку.

Студенти другого курсу вивчають дисципліну «Технології організації дитячого оздоровлення та відпочинку». Метою вивчення навчальної дисципліни є забезпечення засвоєння студентами теоретичних і практичних знань про принципи, форми, методи і засоби виховання в умовах дитячого закладу оздоровлення та відпочинку (ДЗОВ), ознайомлення з різними напрямками роботи вожатого (вихователя) та технологіями оздоровлення і відпочинку, озброєння навичками їх організації та реалізації в умовах ДЗОВ.

На вивчення дисципліни відводиться 150 годин – студенти опрацьовують такі теми: *«Особливості виховної роботи у дитячому закладі оздоровлення та відпочинку (ДЗОВ) в період військового вторгнення рф в Україну»* (особливості організації оздоровлення та відпочинку для дітей ВПО, для дітей, батьки яких – учасники АТО; для дітей, батьки яких учасники ООС; для дітей, один з батьків яких загинув (пропав безвісти) під час бойових дій або помер внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, а також внаслідок захворювання та для дітей, сім'ї яких проживають у населених пунктах на лінії зіткнення; специфічні особливості виховної роботи у ДЗОВ; соціально-виховна функція в тимчасовому колективі дітей; своєрідно-педагогічний супровід дитини в умовах оздоровчо-освітнього табору), *«Теоретико-історичні та нормативно-правові основи організації оздоровлення та відпочинку»* (основні поняття навчальної дисципліни: «оздоровлення», «відпочинок», «послуги з оздоровлення» «відпочинкові послуги», «діти, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки», «діти, які потребують особливих умов для оздоровлення», «державні соціальні стандарти оздоровлення та відпочинку дітей»; історичний аспект діяльності дитячого закладу оздоровлення та відпочинку; структура професійної діяльності педагога в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку), *«Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку як соціально-педагогічна система»* (поняття «дитячий заклад оздоровлення та відпочинку», види закладів оздоровлення та відпочинку дітей за місцем проживання (базування) дітей: стаціонарні; заклади, що створюються на базі освітніх установ різного спрямування; заклади, що створюються в приміщеннях установ і організацій, що спочатку створювалися для інших цілей; польові та наметові, експедиційні, пересувні табори; дитячі оздоровчі заклади за основною (домінантною) змістовною діяльністю: спортивно-оздоровчі; туристичні; праці та відпочинку; санаторні (профілактичні); літні (зимові) школи за напрямками дитячої творчості; лідерські (табори учнівського активу); оборонно-спортивні або цивільно-патріотичні; сімейні кемпи з ухилом на іноземні мови; особливості гірських та морських дитячих оздоровчих закладів; характеристика таборів готельного типу), *«Структура зміни в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку (ДЗОВ), її характеристика»* (організаційний період зміни в ДЗОВ; особливості основного періоду в ДЗОВ, особливості підсумкового періоду в ДЗОВ, організація дитячого самоврядування в закладі оздоровлення та відпочинку дітей; поняття самоврядування та визначити його роль в системі роботи дитячого табору), *«Професійна діяльність вожатого-вихователя»* (поняття професійної діяльності вожатого-вихователя, її структура; педагогічна майстерність і особистість вихователя-вожатого; елементи педагогічної майстерності: гуманістична спрямованість, професійна компетентність, здібності до педагогічної діяльності та педагогічна техніка фахівця. Розповідь вихователя як модель педагогічної діяльності), *«Віковий підхід в організації виховної роботи тимчасового дитячого*

колективу у дитячому закладі оздоровлення та відпочинку (ДЗОВ)» (значення виховного процесу і формування особистості дитини у ДЗОВ, врахування вікового підходу у роботі в умовах ДЗОВ, специфіка тимчасового дитячого колективу в ДЗОВ. Виховна робота з дітьми старшого дошкільного і молодшого шкільного віку, особливості виховної роботи з дітьми середнього шкільного віку в умовах літнього ДЗОВ, своєрідні особливості організації дозвілля підлітків у літньому таборі), *«Особливості роботи вожатого і вихователя в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку (ДЗОВ)»* (робочий день вожатих і вихователів: нормативно-правові норми й вимоги, відповідальність вожатого і вихователя за життя дитини; техніка й умови використання прийомів педагогічної взаємодії, попередження проявів булінгу в дитячому колективі) та ін.

Здобувачі освіти опрацьовують методичні рекомендації щодо організації літнього відпочинку дітей в умовах повномасштабної загарбницької війни росії проти України, адже війна стала стресом для всіх українців. За таких умов істотно зростає роль педагогічної підтримки учасників освітнього процесу. Вагомого значення набуває створення комфортного середовища для здобувачів освіти у закладах позашкільної освіти та організація літніх таборів, діяльність яких спрямована на організацію змістовного дозвілля, відпочинку і оздоровлення дітей. Під час організації літнього відпочинку дітей важливим є дотримання вимог з охорони праці та безпеки життєдіяльності, протипожежних правил, проведення профілактичної роботи щодо запобігання травматизму, проведення заходів щодо попередження отруєнь, профілактики шлунково-кишкових захворювань, дотримання вимог санітарного законодавства та протиепідемічних заходів. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку мають забезпечити усі належні умови з безпеки життєдіяльності дітей, зокрема, під час повітряної тривоги (наявність бомбосховищ, обладнаних під укриття підвалів, евакуаційного транспорту) відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України [3] та рекомендацій Державної служби України з надзвичайних ситуацій [4].

Оскільки пришкільний табір є оздоровчим закладом, головною метою якого є забезпечення оздоровлення та змістовного дозвілля дітей, виховна робота має органічно поєднувати оздоровлення, змістовний відпочинок, працю, спорт, пізнавальну, естетичну та екологічну діяльність тощо. Важливо забезпечити розвиток інтересів та здібностей дітей, формування навичок здорового способу життя, дотримання санітарно-гігієнічних норм відповідно до державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку. Потрібно надати дітям педагогічний захист і підтримку у їхньому індивідуальному саморозвитку, забезпечити їхню безпеку.

Діти під час оздоровлення та відпочинку беруть активну участь у заходах національно-патріотичного та культурно-мистецького спрямування. З метою посилення національно-патріотичного виховання дітей та молоді варто проводити відповідні тематичні просвітницькі заходи із залученням до обговорення нагальних питань з патріотичного виховання молоді ветеранів війни, волонтерів, лідерів та активістів громадських організацій та акцентувати увагу на важливості інформаційної гігієни і дотриманні правил безпечного користування інтернетресурсами.

Під час проведення заходів доцільним є використання інтерактивних технологій: перегляд відеоматеріалів, віртуальних мап, віртуальних екскурсій та виставок; мотивувальних відеороликів, участь у акціях, флешмобах, конкурсах тощо.

Під час роботи із дітьми важливі як профілактичні, так й індивідуально зорієнтовані заходи. Дітям, які переживають стрес, потрібно надати першу психологічну допомогу (це може робити не лише практичний психолог). Основне для дитини, яка перебуває в стресовому стані, – наявність поряд дорослих, які зможуть надати першу психологічну допомогу, адже емоційну підтримку може надати кожний, хто є поруч. Особливу увагу треба звернути на організацію відпочинку та оздоровлення дітей з ООП з метою забезпечення доступності та якості послуг щодо створення безпечних та комфортних умов перебування дітей у відповідних закладах, здійснення заходів, які потребують особливих умов для оздоровлення дітей, які потребують соціальної підтримки: діти-сироти; діти, позбавлені батьківського піклування; діти з особливими освітніми потребами, діти переселенців; діти, які відчули на собі прояви булінгу.

Список використаних джерел:

1. Валентина Гриньова, Вікторія Чернецька Вплив технології виховання підлітків у літніх оздоровчих таборах на розвиток професіоналізму педагогів-організаторів / С.121-142. Моделі підготовки майбутнього вчителя для нової української школи: теорія і практика: колективна монографія / І.В. Бабенко, В.В. Барбінов, А.В. Барбінова та ін.; за ред. проф. М.В. Грибової. – Полтава: Астроя, 2001. – 407 с.
2. Організація літнього відпочинку та оздоровлення дітей: навч.-метод. посіб для фвхівців та студентів-організаторів літнього відпочинку дітей / за заг. ред. С.Я. Харченка; авт. кол.: С.Я. Харченко, О.П. Песоцька, В.О. Кратінова, О.Л. Караман, І.В. Белецька, Т.С. Гаміна, Н.Б. Ларіонова, Я.І. Юрків, С.В. Горенко, К.С. Валика; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2011. – 511 с.
3. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 07 квітня 2023 р. № 301-р «Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти»
4. Рекомендації Державної служби України з надзвичайних ситуацій щодо організації укриття в об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту персоналу та дітей (учнів, студентів) закладів освіти (додаток до листа ДСНС від 14.06.2022 № 03-1870/162-2).